

Viite

Napsauta tähän ja kirjoita viite.

Yleisten asioiden neuvosto 25.6.2024

Yleisten asioiden neuvosto kokoontuu tiistaina 25.6. Luxemburgissa. Suomea edustaa kokouksessa pysyvä edustaja, suurlähettiläs Markku Keinänen.

Neuvosto jatkaa 27.–28.6. järjestettävän **kesäkuun Eurooppa-neuvoston valmistelua** keskustelemalla Eurooppa-neuvoston päätelmäluonnoksesta. Neuvostossa käsiteltävää päätelmäluonnosta ei olla vielä jaettu. Eurooppa-neuvoston pääaiheita ovat Ukraina, Lähi-itä, turvallisuus ja puolustus, kilpailukyky ja tuleva institutionaalinen kausi.

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista *Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan*. EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. EU:n kunnianhimon tason tulisi säilyä korkeana Ukrainan tukemisessa. Suomi tukee nopeaa etenemistä EU:n Ukrainalle antamien turvallisuus-sitoumusten neuvottelemisessa ja hyväksymisessä. Suomi on tyytyväinen, että EU:ssa on löydetty yhteisymmärrys tavasta, jolla pysäytettynä olevista Venäjän keskuspankkivaroista kertyviä ylimääräisiä tuottoja voidaan ohjata Ukrainan jälleenrakennuksen tukemiseksi, mukaan lukien Ukrainan sotilaallinen tukeminen Euroopan rauhanrahaston (EPF) kautta. Suomi kannattaa aiheen jatkotyöstöä niin EU:ssa kuin myös yhteistyössä G7-kumppaniemme kanssa.

Lähi-idän osalta Suomi tukee EU:n yhtenäistä ja vahvaa toimintaa. EU:n on tuettava kaikin tavoin diplomaattisia toimia, jotka tähtäävät tulitaukoon Gazassa sekä siellä yhä olevien panttivankien vapauttamiseen. EU:n tulee edistää Yhdysvaltojen presidentti Bidenin esittelemää esitystä uudeksi sopimukseksi tulitauosta ja panttivankien vapauttamisesta. EU:n ja kansainvälisen yhteisön on toimittava johdonmukaisesti sen hyväksi, että Gazan katastrofaalista humanitaarista tilannetta saadaan parannettua sotatoimien ja riittävän humanitaarisen avun puutteen aiheuttaman inhimillisen kärsimyksen vähentämiseksi. Suomi pitää tärkeänä, että EU pitää jatkuvasti esillä sitä, että sotilaallisen voimankäytön tulee täyttää välttämättömyyden ja suhteellisuuden vaatimukset kansainvälisen oikeuden mukaan. EU:n tulee jatkaa työskentelyä Lähi-idän alueella laajasti eskaloituneen konfliktin de-eskaloimiseksi Gazan tilanteen aiheuttamien jännitteiden lisääntyttä vaarallisella tavalla.

Turvallisuuden ja puolustuksen osalta Suomi tukee Euroopan puolustusteollisen ja teknologisen perustan vahvistamista ja eurooppalaisen puolustusteollisuuden kapasiteetin vahvistamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Osana tulevaa rahoituskehystä koskevaa ennakkovaikuttamistyötä Suomi voi tarkastella avoimesti Euroopan puolustusteollisuuden ohjelman rahoituksellisia elementtejä. Suomen lähtökohdiana kuitenkin on, että mahdollisen EU:n rahoitustuen tulisi olla laina- tai takausmuotoista yksityisen rahoituksen vipuvaikutuksen aikaansaamiseksi. EU:n tulevan monivuotisen rahoituskehysten (2028–) rahoituksen mitoitukseen ja rahoitusohjelmien keskeisiin rahoituksellisiin sisältöihin otetaan kantaa erikseen osana EU:n tulevan rahoituskehysten valmistelua. Suomi pitää erityisen tärkeänä, että Euroopan unionin varautumista ja kriisitoiminnan kokonaisvaltaista, koordinoitua ja kaikki uhat kattavaa lähestymistapaa, mukaan lukien EU:n varautumisstrategia, edistetään Eurooppa-neuvoston maaliskuun 2024 päätelmien mukaisesti. Horisontaalista, kaikki relevantit politiikka-alat kattavaa kriisivarautumista tulee edistää parhaalla mahdollisella tavalla ja sen tulisi olla keskeisessä roolissa tulevan komission ohjelmassa.

Kilpailukyyn osalta Suomi pitää erittäin tärkeänä Euroopan laajuuden pääomamarkkinan kehittämistä ja kannattaa pääomamarkkinaunionin loppuunsaattamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Kestävää kasvua

vahvistavan pääomamarkkinaunionin tavoitteena tulisi olla eurooppalaisen pääomamarkkinan syventäminen ja laajentaminen yritysten rahoituksen saatavuuden parantamiseksi, kestäväen talouskasvun aikaansaamiseksi, rahoitusjärjestelmän monipuolistamiseksi sekä rahoitusmarkkinoiden kriisinkestävyyden vahvistamiseksi markkinaehtoista riskinjakoa parantamalla. Suomi edistää yhteisten eurooppalaisten ratkaisujen löytymistä pääomamarkkinoiden kehittämiseksi osana strategisen kilpailukyvyn vahvistamista.

Suomen pääprioriteetit *EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan* ovat Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistaminen, Euroopan kokonaisturvallisuuden parantaminen ja puhtaan siirtymän sekä biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistäminen. Suomi katsoo, että tulevalla EU:n monivuotisella rahoituskehityksellä tulisi osaltaan edistää näiden painopisteiden toteutumista. Suomi pitää tärkeänä, että Eurooppa-neuvosto antaa ohjausta myös *EU:n sisäisiä uudistuksia* koskevalle jatkotyölle. Suomen näkemyksen mukaan perussopimusmuutokset eivät ole ennakkoehto uusien jäsenvaltioiden hyväksymiselle unioniin, vaan EU:n toimintaa on uudistettava ja tehostettava ensisijaisesti nykyisten perussopimusten puitteissa. Samalla EU:n on oltava sitoutunut ja luotettava neuvotte-lukumppani.

Yleisten asioiden neuvoston asialistalla on myös SEU 7 artiklan 1 kohdan mukainen kuuleminen **EU:n arvojen kunnioittamisesta Unkarissa**. Kyseessä on järjestyksessään seitsemäs Unkarin kuuleminen. Kokouksessa ei tehdä asiasisältöä koskevia päätöksiä. Neuvoston kannanmuodostus ei siten ole tässä vaiheessa ajankohtaista. Suomi jatkaa vaikuttamista sen puolesta, että EU:n yhteisistä arvoista pidetään tiukasti kiinni. Demokratia, oikeusvaltioperiaate sekä perus- ja ihmisoikeudet ovat unionin kaiken toiminnan perusta.

Lisäksi ministerit käyvät julkisessa istunnossa periaatekeskustelun **kolmansien maiden puolesta harjoitettavan intressivaikuttamisen avoimuutta ja rekisteröintiä koskevasta direktiiviehdotuksesta**. Suomen kanta asiassa on muodostettu eduskuntaselvityksessä U 3/2024 vp. Suomi tukee ehdotuksen tavoitetta julkiseen päätöksentekoon kohdistuvan kolmansien maiden puolesta harjoitettavan intressivaikuttamisen läpinäkyvyyden lisäämisestä EU:ssa. Avoimuuden lisäämisellä voidaan vahvistaa eurooppalaista demokratiaa, mutta samalla tulee kuitenkin huolehtia, ettei sananvapautta ja kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä heikennetä tarpeettomasti. Ehdotuksen tavoitetta kattaa mahdollisimman laaja-alaisesti kolmansien maiden puolesta intressivaikuttamista harjoittavia toimijoita ja toiminnanmuotoja voidaan lähtökohtaisesti pitää tarkoituksenmukaisena. Määritelmien täsmällisyyteen ja soveltamisalan tarkkarajaisuuteen tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomioita, jotta toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuudesta ja oikeasuhtaisuudesta voidaan varmistua. Suomi pitää tärkeänä, ettei intressivaikuttamiseen liittymätön kolmansien maiden toimijoilta saatava perusrahoitus tai lahjoitus kuulu soveltamisalan piiriin. Sananvapauden kannalta on myös tärkeää, ettei korvauksetta tai ilman rahallista hyötyä tehtävä kolmansien maiden näkemysten kannattaminen tai esittäminen ole sääntelyn piirissä. Suomi pitää tärkeänä, että ehdotus jättää jäsenvaltioille liikkumavaraa rekisterien perustamisen ja valvontaviranomaisten määrittelyn suhteen. Suomi pitää myös erityisen tärkeänä, että julkishallinnon toimijoiden yhteydenpitoon liittyvien läpinäkyvyysvelvoitteiden osalta säilytettäisiin tarpeellisilta osin mahdollisimman laaja kansallinen liikkumavara. Suomi pitää myös kannatettavana, että ehdotus mahdollistaa kansallisten avoimuusrekisterien hyödyntämisen.

Asialista:

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

a) Muut kuin lainsäädäntöasiat

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Lainsäädäntökäsittelyt**(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)**

Direktiivi kolmansien maiden puolesta toteutettavan edunvalvonnan avoimuudesta

Periaatekeskustelu

s. 4

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Eurooppa-neuvoston 27. ja 28. kesäkuuta 2024 pidettävän kokouksen valmistelu: päätelmät

Keskustelu

s. 7

Unionin arvot – Unkari / SEU 7 artiklan 1 kohdan mukainen perusteltu ehdotus

Kuuleminen

s. 11

Muut asiat

Oikeusministeriö

Perusmuistio

EU/1345/2023-OM-29

Demirbas Sami

13.6.2024

Yleisten asioiden neuvosto 25.6.2024; Direktiivi kolmansien maiden puolesta harjoitettavan intressivaikuttamisen avoimuudesta

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 25.6.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Yleisten asioiden neuvostossa 25.6.2024 käydään periaatekeskustelu kolmansien maiden puolesta harjoitettavan intressivaikuttamisen rekisteröintiin liittyvästä direktiiviehdotuksesta (COM/2023/637 final). Puheenjohtajan keskusteluasiakirjaa ei ole vielä jaettu perusmuistiota laadittaessa.

Suomen kanta

Suomen kanta asiassa on muodostettu eduskuntaselvityksessä U 3/2024 vp.

Suomi tukee ehdotuksen tavoitetta julkiseen päätöksentekoon kohdistuvan kolmansien maiden puolesta harjoitettavan intressivaikuttamisen läpinäkyvyyden lisäämisestä EU:ssa. Avoimuuden lisäämisellä voidaan vahvistaa eurooppalaista demokratiaa, mutta samalla tulee kuitenkin huolehtia, ettei sananvapautta ja kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä heikennetä tarpeettomasti.

Suomi katsoo, että ehdotuksen tavoitetta kattaa mahdollisimman laaja-alaisesti kolmansien maiden puolesta intressivaikuttamista harjoittavia toimijoita ja toiminnanmuotoja voidaan lähtökohtaisesti pitää tarkoituksenmukaisena. Määritelmien täsmällisyyteen ja soveltamisalan tarkkarajaisuuteen tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomioita, jotta toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuudesta ja oikeasuhtaisuudesta voidaan varmistua.

Suomi pitää tärkeänä, ettei intressivaikuttamiseen liittymätön kolmansien maiden toimijoilta saatava perusrahoitus tai lahjoitus kuulu soveltamisalan piiriin. Sanavapauden kannalta on myös tärkeää, ettei korvauksetta tai ilman rahallista hyötyä tehtävä kolmansien maiden näkemysten kannattaminen tai esittäminen ole sääntelyn piirissä.

Suomi pitää tärkeänä, että ehdotus jättää jäsenvaltioille liikkumavaraa rekisterien perustamisen ja valvontaviranomaisten määrittelyn suhteen. Suomi pitää myös erityisen tärkeänä, että julkishallinnon toimijoiden yhteydenpitoon liittyvien läpinäkyvyysvelvoitteiden osalta säilytettäisiin tarpeellisilta osin mahdollisimman laaja kansallinen liikkumavara. Suomi pitää myös kannatettavana, että ehdotus mahdollistaa kansallisten avoimuusrekisterien hyödyntämisen.

Pääasiallinen sisältö

Kevään 2024 aikana direktiiviehdotusta on käsitelty 10 kertaa neuvoston yleisten asioiden työryhmässä. Lisäksi puheenjohtajamaa on pitänyt kaikkien jäsenvaltioiden kanssa bilateraalikeskustelut (13.-15.4.2024). Direktiiviehdotus on myös esitelty yleisten asioiden neuvostossa 29.1.2024.

Valmistautuakseen yleisten asioiden neuvostossa 25.6. käytävää keskustelua varten puheenjohtaja identifioi kolme keskeistä kysymystä (soveltamisala, harmonisointitaso ja rekisterit), jotka se toi keskusteltavaksi Coreperiin 29.5.2024. Puheenjohtajan keskusteluasiakirjaa yleisten asioiden neuvostoon ei ole vielä saatavilla. Alla kuvataan lyhyesti puheenjohtajan Coreperiin tuoman keskusteluasiakirjan tavoitteita ja sisältöä.

Soveltamisala

Puheenjohtaja nostaa esille, että enemmistö kannattaa komission ehdottamaa laajuutta, jossa rekisteri koskisi ainoastaan kolmansien maiden puolesta intressivaikuttamista harjoittavia toimijoita. Osa jäsenvaltioista on kuitenkin esittänyt harkittavaksi soveltamisalan laajentamisen myös muihin intressivaikuttamista tekeviin toimijoihin, jolloin rekisteri olisi luonteeltaan neutraalimpi ja stigmatisoitumisriski vähenisi.

Lisäksi puheenjohtaja esittää, että jäsenvaltioiden kanssa käytyjen keskusteluiden perusteella intressivaikuttamisen käsitettä on tarpeen täsmentää operationaalisemmilla kriteereillä. Puheenjohtaja esittää yhdeksi ratkaisuksi laajaa kannatusta saanutta ehdotusta, jonka mukaan intressivaikuttamisen käsite määriteltäisiin täsmällisemmin päättäjiin kohdistuvaksi suoraksi yhteydenpidoksi.

Harmonisointitaso

Puheenjohtajan mukaan jäsenvaltiot ovat yksimielisiä täysharmonisoinnista luopumisen suhteen. Käytyjen keskusteluiden perusteella puheenjohtaja ehdottaa, että harmonisointi voisi koskea kuitenkin edelleen rekistereihin (artikla 9), rekisteröintimenettelyihin (artiklat 10 ja 11), rekisterien tietosisältöihin (Annex 1), rekisteritietojen julkisuutteen (artikla 12) sekä rajat ylittävään yhteistyöhön (artikla 17 ja 18) liittyviä säännöksiä. Muiden säännösten osalta puheenjohtaja vielä tarkastelee kansallisen liikkumavaran mahdollisuutta.

Rekisterit

Puheenjohtajan mukaan suurin osa jäsenvaltioista kannattaa ehdotuksen mukaisten rekisterien perustamista, vaikka samalla jäsenvaltiot nostavat esille tarpeen menettelyiden keventämiselle, kansalliselle liikkumavaralle sekä kansallisten avoimuusrekisterien turvaamiselle.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on SEUT 114 artikla. Neuvosto tekee asiassa päätöksen määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa (EP) vastuuvaiokunta on sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaiokunta (IMCO), jossa asian esittelijä on Pablo Arias Echeverria. Ehdotusta käsittelevät lisäksi budjettivaiokunta (BUDG) ja oikeudellisten asioiden vaiokunta (JURI).

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaiokunta: ke 19.6.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri vaiokunta: ke 19.6.2024

Direktiiviehdotusta koskevasta U-kirjelmästä U 3/2024 vp on lausunut lakivaiokunta (LaVL 3/2024 vp). Suuri vaiokunta on hyväksynyt eduskunnan kannan SuVEK 27/2024 vp, jonka mukaisesti vaiokunta on yhtynyt erikoisvaiokuntien lausuntojen mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Direktiiviehdotuksen vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön (ml. Ahvenanmaan asema) on arvioitu U-kirjelmässä U 3/2024 vp.

Taloudelliset vaikutukset

Direktiiviehdotuksen taloudellisia vaikutuksia on arvioitu U-kirjelmässä U 3/2024 vp.

Asiakirjat

ST 10805/24

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Sami Demirbas / oikeusministeriö, +358 50 520 9145.

VAHVA-tunnus

EU/1345/2023

Valtioneuvoston kanslia

Muistio

EU/17/2024-VNK-34

Landes Sonja

13.6.2024

YAN; Eurooppa-neuvosto 27.-28. kesäkuuta 2024

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 25.6.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Yleisten asioiden neuvosto valmistee Eurooppa-neuvoston kokousta (27.-28. kesäkuuta) ja käy keskustelun Eurooppa-neuvoston päätelmistä.

Yleisten asioiden neuvostossa käsiteltävää päätelmäluonnosta ei olla vielä jaettu muistiotia laatiessa.

Suomen kanta

Ukraina

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. EU:n kunnianhimon tason tulisi säilyä korkeana Ukrainan tukemisessa.

Suomi tukee nopeaa etenemistä EU:n Ukrainalle antamien turvallisuussitoumusten neuvottelemisessa ja hyväksymisessä.

Suomi on tyytyväinen, että EU:ssa on löydetty yhteisymmärrys tavasta, jolla pysäytettynä olevista Venäjän keskuspankkivaroista kertyviä ylimääräisiä tuottoja voidaan ohjata Ukrainan jälleenrakennuksen tukemiseksi, mukaan lukien Ukrainan sotilaallinen tukeminen EPF:n kautta. Suomi kannattaa aiheen jatkotyöstöä niin EU:ssa kuin myös yhteistyössä G7-kumppaniemme kanssa.

Lähi-itä

Lähi-idän osalta Suomi tukee EU:n yhtenäistä ja vahvaa toimintaa. EU:n on tuettava kaikin tavoin diplomaattisia toimia, jotka tähtäävät tulitaukoon Gazassa sekä siellä yhä olevien panttivankien vapauttamiseen. EU:n tulee edistää Yhdysvaltojen presidentti Bidenin esittelemää esitystä uudeksi sopimukseksi tulitauosta ja panttivankien vapauttamisesta. EU:n ja kansainvälisen yhteisön on toimittava johdonmukaisesti sen hyväksi, että Gazan katastrofaalista humanitaarista tilannetta saadaan parannettua sotatoimien ja riittävän humanitaarisen avun puutteen aiheuttaman inhimillisen kärsimyksen vähentämiseksi. Suomi pitää tärkeänä, että EU pitää jatkuvasti esillä sitä, että sotilaallisen voimankäytön tulee täyttää välttämättömyyden ja suhteellisuuden vaatimukset kansainvälisen oikeuden mukaan. EU:n tulee jatkaa työskentelyä Lähi-idän alueella laajasti eskaloituneen konfliktin de-eskaloimiseksi Gazan tilanteen aiheuttamien jännitteiden lisääntyttä vaarallisella tavalla.

Turvallisuus ja puolustus

Suomi tukee Euroopan puolustusteollisen ja teknologisen perustan vahvistamista ja eurooppalaisen puolustusteollisuuden kapasiteetin vahvistamiseen tähtäviä toimenpiteitä.

Osana tulevaa rahoituskehystä koskevaa ennakkoaikeuttamistyötä Suomi voi tarkastella avoimesti Euroopan puolustusteollisuuden ohjelman rahoituksellisia elementtejä. Suomen lähtökohtana kuitenkin on, että mahdollisen EU:n rahoitustuen tulisi olla laina- tai takausmuotoista yksityisen rahoituksen vipuvaikutuksen aikaansaamiseksi.

EU:n tulevan monivuotisen rahoituskehysten (2028–) rahoituksen mitoitukseen ja rahoitusohjelmien keskeisiin rahoituksellisiin sisältöihin otetaan kantaa erikseen osana EU:n tulevan rahoituskehysten valmistelua.

Suomi pitää erityisen tärkeänä, että Euroopan unionin varautumista ja kriisitoiminnan kokonaisvaltaista, koordinoitua ja kaikki uhat kattavaa lähestymistapaa, mukaan lukien EU:n varautumisstrategia, edistetään Eurooppa-neuvoston maaliskuun 2024 päätelmien mukaisesti. Horisontaalista, kaikki relevantit politiikka-alat kattavaa kriisivarautumista tulee edistää parhaalla mahdollisella tavalla ja sen tulisi olla keskeisessä roolissa tulevan komission ohjelmassa.

Kilpailukyky

Suomi pitää erittäin tärkeänä Euroopan laajuisen pääomamarkkinan kehittämistä ja kannattaa pääomamarkkinaunionin loppuunsaattamiseen tähtäviä toimenpiteitä. Kestävää kasvua vahvistavan pääomamarkkinaunionin tavoitteena tulisi olla eurooppalaisen pääomamarkkinan syventäminen ja laajentaminen yritysten rahoituksen saatavuuden parantamiseksi, kestävän talouskasvun aikaansaamiseksi, rahoitusjärjestelmän monipuolistamiseksi sekä rahoitusmarkkinoiden kriisinkestävyiden vahvistamiseksi markkinaehtoista riskinjakoa parantamalla. Suomi edistää yhteisten eurooppalaisten ratkaisujen löytymistä pääomamarkkinoiden kehittämiseksi osana strategisen kilpailukykyyn vahvistamista.

Institutionaalinen jakso

Suomen pääprioriteetit EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan ovat Euroopan strategisen kilpailukykyyn vahvistaminen, Euroopan kokonaisturvallisuuden parantaminen ja puhtaan siirtymän sekä biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistäminen. Suomi katsoo, että tulevalla EU:n monivuotisella rahoituskehyksellä tulisi osaltaan edistää näiden painopisteiden toteutumista.

Suomi pitää tärkeänä, että Eurooppa-neuvosto antaa ohjausta EU:n sisäisiä uudistuksia koskevalle jatkotyölle. Suomen näkemyksen mukaan perussopimusmuutokset eivät ole

ennakkoehto uusien jäsenvaltioiden hyväksymiselle unioniin, vaan EU:n toimintaa on uudistettava ja tehostettava ensisijaisesti nykyisten perussopimusten puitteissa. Samalla EU:n on oltava sitoutunut ja luotettava neuvottelukumppani.

Muut asiat

Muuttoliike

Suomi korostaa EU:n muuttoliikekysymyksissä kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa toimia edistetään niin EU:n sisällä kuin suhteissa kolmansiin maihin. Suomi edistää EU-tasolla yhteistyötä kolmansien maiden kanssa. Lisäksi Suomi edistää määrätietoisesti ratkaisuja, joilla estettäisiin ulkoisten toimijoiden mahdollisuuksia käyttää muuttoliikettä unioniin kohdistuvan vaikuttamisen välineenä.

Suomi edistää rakentavasti EU-tason toimia, joilla kehitetään mahdollisuuksia toteuttaa turvapaikkaprosessi ja kansainvälisen suojelun tarjoaminen turvallisissa kolmansissa maissa. Hallitusohjelman mukaan Suomi noudattaa muuttoliikepolitiikassa ihmisoikeus- ja muita kansainvälisiä sopimuksia, EU-lainsäädännön velvoitteita ja oikeusvaltioperiaatetta.

Georgia

Suomi on huolissaan Georgian poliittisesta tilanteesta ja viimeaikaisista kehityskuluista, jotka ovat vastoin unionin arvopohjaa sekä Georgialle laajentumisprosessissa määritellyjä kriteerejä. Suomelle on tärkeää, että EU reagoi määrätietoisesti ja yhtenäisesti Georgian hallituksen edistämisiin EU-lähentymisen ja eurooppalaisen arvopohjan vastaisiin lakihankkeisiin. Unionin tulee arvioida konkreettisia toimenpiteitä tilanteeseen vastaamiseksi, huomioiden Georgialle joulukuussa 2023 myönnetty EU:n ehdokasmaan asema. Suomi on valmis harkitsemaan eri vaihtoehtoja tilanteeseen vastaamiseksi EU-tasolla.

Mustameri

Suomi tukee EU:n yhtenäistä, strategista lähestymistapaa Mustanmeren alueella.

Pääasiallinen sisältö

Ennakkotietojen mukaan Eurooppa-neuvosto keskustelee Ukrainan tilanteesta, Lähi-idästä, turvallisuudesta ja puolustuksesta, kilpailukyvyistä ja tulevasta institutionaalisesta jaksosta sekä muista ajankohtaisista asioista kuten muuttoliikkeestä, Georgian sekä Mustanmeren tilanteista. Ukrainan, Lähi-idän ja Georgian tilanteista keskustellaan yksityiskohdaisesti 24.6. ulkoasiainneuvostossa.

Eurooppa-neuvoston on tarkoitus palauttaa mieleen aiemmat päätelmänsä Ukrainan itsenäisyyden, suvereniteetin ja alueellisen koskemattomuuden jatkuvasta tukemisesta kansainvälisesti tunnustetuilla rajoillaan ja vahvistaa uudelleen EU:n horjumattoman sitoutumisen poliittisen, rahoituksellisen, taloudellisen, humanitaarisen, sotilaallisen ja diplomaattisen tuen jatkamiseen Ukrainalle ja sen kansalle niin kauan on tarpeen.

Eurooppa-neuvoston on tarkoitus käsitellä Ukrainan avustusrahaston ja Euroopan rauhanrahaston puitteissa Ukrainalle annettavan sotilaallisen tuen toimittamiseksi tehtyä työtä sekä jäsenvaltioiden käynnistämiä aloitteita sekä käydä keskustelua Venäjän pysäytettyjen varojen tuoton hyödyntämiseksi Ukrainan hyväksi.

Eurooppa-neuvoston on tarkoitus keskustella Lähi-idän tilanteesta sekä EU:n tavoitteesta saada aikaan välitön ja kestävä tulitauko, panttivankien vapauttamisesta ja humanitaarisen avun määrän lisäämisestä Gazaan, EU:n ja kumppaneiden pyrkimyksistä kestävään rauhaan kahden valtion mallin pohjalta sekä Gazan jälleenrakentamisesta. Eurooppa-neuvoston on tarkoitus keskustella eskaloitumisen estämisestä Länsirannalla ja Libanonissa.

Eurooppa-neuvoston on tarkoitus jatkaa keskustelua turvallisuudesta ja puolustuksesta mukaan lukien tarve lisätä puolustusvalmiutta- ja valmiuksia sekä vahvistaa edelleen puolustusteknologista ja -teollista pohjaansa. Eurooppa-neuvoston on tarkoitus käsitellä Euroopan puolustusteollisuuden rahoitusta mukaan lukien Euroopan investointipankin kautta sekä Euroopan puolustusteollisuusohjelmaa (EDIP).

Kilpailukyvyyn osalta Eurooppa-neuvoston on tarkoitus jatkaa keskustelua pääomamarkkinaunionin edistymisestä huhtikuun 2024 päätelmiensä pohjalta.

Institutionaalisten asioiden osalta Eurooppa-neuvoston on tarkoitus tehdä päätökset korkean tason nimityksistä seuraavaa toimielinkierrosta varten sekä hyväksyä vuosia 2024-2029 koskeva unionin strateginen ohjelma ja päätelmät sisäisiä uudistuksia koskevasta etenemissuunnitelmasta.

Muut asiat

Eurooppa-neuvoston on tarkoitus tarkastella muuttoliikkeen tilannetta, keskustella Georgian viimeaikaisista kehityskuluista, pyytää komissiota ja korkeaa edustajaa valmis-telemaan tiedonanto EU:n strategisesta lähestymistavasta Mustanmeren tilanteeseen sekä tarvittaessa käsitellä muita ajankohtaisia asioita.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 19.6.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 19.6.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Sonja Landes / VNK
p. 0295 161 104

VAHVA-tunnus

EU/17/2024

Valtioneuvoston kanslia

Perusmuistio

EU/785/2022-VNK-4

Oraheimo Hanna

12.6.2024

Yleisten asioiden neuvosto 25.6.2024; Unionin yhteiset arvot ja Unkari; Euroopan parlamentin ehdotus neuvoston päätökseksi

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 25.6.2024

Eduskuntatunnus

E 80/2018 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan parlamentti antoi 12.9.2018 perustellun ehdotuksen neuvoston päätökseksi sen toteamiseksi, onko olemassa selvä vaara, että Unkari loukkaa vakavasti unionin perustana olevia arvoja. Euroopan parlamentti on käsitellyt Unkarin oikeusvaltiotilannetta viimeksi 24.4.2024 julkaisemassaan päätöslauselmassa.

Unkarin SEU 7 artiklan 1 kohdan mukaisia kuulemisia on pidetty yleisten asioiden neuvostossa kuudesti, edellisen kerran 30.5.2023. Lisäksi yleisten asioiden neuvostossa on saatu tilannekatsauksia ja käyty näkemystenvaihtoa useita kertoja, viimeksi 15.11.2023.

Yleisten asioiden neuvoston asialistalla 25.6.2024 on SEU 7 artiklan 1 kohdan mukainen Unkarin kuuleminen. Kyseessä on järjestyksessään seitsemäs kuuleminen. Kokouksessa ei tehdä asiasisältöä koskevia päätöksiä. Neuvoston kannanmuodostus ei siten ole tässä vaiheessa ajankohtaista.

Suomen kanta

Seuraava kanta on muodostettu eduskuntaselvityksessä EJ 3/2023 vp:

Euroopan unioni on Suomen tärkein poliittinen ja taloudellinen viitekehys ja arvoyhteisö. Oikeusvaltiokysymysten osalta Suomi jatkaa toimintaansa pitkäaikaisella linjallaan ja edistää oikeusvaltioperiaatteen toteutumista ja korruption torjuntaa EU:ssa. Valtioneuvosto jakaa komission näkemyksen siitä, että oikeusvaltioperiaate on olennainen osa EU:n oikeusjärjestystä ja identiteettiä ja ennakkoodellytys demokraattisten ydinarvojen ylläpitämisessä. Näiden ohella oikeusvaltioperiaatteen avulla pidetään yllä EU:n sisämarkkinoiden toiminnalle keskeistä jäsenvaltioiden keskinäisluottamusta ja tuetaan investointeja suosivaa liikeympäristöä.

Seuraava kanta on muodostettu eduskuntaselvityksessä E 80/2018 vp:

Demokratia, oikeusvaltioperiaate sekä perus- ja ihmisoikeudet ovat unionin kaiken toiminnan perusta. Ne on huomioitava kaikessa EU:n ja jäsenvaltioiden toiminnassa, samoin kuin muut kansainvälisen oikeuden velvoitteet. Suomi jatkaa vaikuttamista sen puolesta, että EU:n yhteisistä arvoista pidetään unionissa tiukasti kiinni.

Toimia oikeusvaltion vahvistamiseksi on jatkettava. EU:n oikeusvaltiovälineitä tulee kehittää edelleen ja niiden tulee olla tarkoituksensa mukaisessa käytössä. Komissiolla on keskeinen rooli EU:n oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen varmistamisessa, ja on tärkeää, että komissio käyttää välineitään aktiivisesti.

On keskeistä, että Unkaria koskeva SEU 7 artiklan 1 kohdan mukainen menettely antaa neuvostolle vankan pohjan arvioida tilannetta ja tarkoituksenmukaista etenemistapaa. Menettelyn pohjana tulee olla asianmukainen, objektiivinen, luotettava ja todennettavissa oleva tieto. Kuulemisen pohjalta Suomi arvioi jatkomenettelyn.

Komissiolla on runsaasti asiantuntemusta, jota voitaisiin hyödyntää tässä prosessissa. Suomi on tukenut komission keskeistä roolia oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen seurannassa ja valvonnassa EU:ssa. Myös Euroopan neuvoston ja muiden tunnustettujen EU:n ulkopuolisten asiantuntijatahojen kuulemista prosessin edetessä voitaisiin tarvittaessa harkita.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan parlamentti hyväksyi 12.9.2018 perustellun ehdotuksen neuvoston päätökseksi SEU 7 artiklan 1 kohdan nojalla sen toteamiseksi, onko olemassa selvä vaara, että Unkari loukkaa vakavasti unionin perustana olevia arvoja (nk. Sargentinin raportti). Tämä on ensimmäinen kerta, kun parlamentti on tehnyt SEU 7 artiklan 1 kohdan mukaisen ehdotuksen neuvostolle. Päätösehdotuksen taustalla on Euroopan parlamentin pitkään jatkunut huoli Unkarin oikeusvaltio- ja demokratiatilanteesta. Euroopan parlamentti totesi vuonna 2018 merkittävimmiksi huolenaiheiksi mm. oikeuslaitoksen itsenäisyyden, sananvapauden, korruption sekä vähemmistöjen, maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden oikeudet. Euroopan parlamentin esittämät huolet ovat laaja-alaisia, ja niitä on kuvattu yksityiskohtaisemmin E-kirjeessä E 80/2018 vp.

Euroopan parlamentti päivitti arvionsa Unkarin oikeusvaltiotilanteesta 24.4.2024 julkaisutussa päätöslauselmassaan, jossa se katsoo yhteisten arvojen noudattamisen heikentyneen Unkarissa edelleen vuodesta 2018. EP katsoo niin ikään, että komission ja jäsenmaiden olisi edettävä SEU 7 artiklan 2 kohdan mukaiseen sanktiomenettelyyn, mikäli Unkari ei edisty oikeusvaltiopuutteiden korjaamisessa. EP toteaa, että parlamentin edellisen, 15.9.2022 annetun mietinnön jälkeen tilanne on joillakin osa-alueilla parantunut, useilla

pysynyt edelleen huolestuttavana ja joillakin huonontunut entisestään. Lisäksi uusia vakavia ongelmia on syntynyt Unkarin hallituksen toimien seurauksena. Uusista huolenaiheista EP nostaa muun muassa vuoden 2023 lopussa hyväksytyyn ns. suvereniteettilain.

Unkarin tilannetta on käsitelty yleisten asioiden neuvostossa tilannekatsauksen muodossa yhteensä seitsemän kertaa: 16.10. ja 12.11.2018, 19.2. ja 9.4.2019, 22.9.2020, 14.12.2021 ja 15.11.2023. Kuulemiset Unkarin tilanteesta käynnistettiin 16.9.2019 pidetyssä yleisten asioiden neuvostossa, minkä jälkeen kuulemisia on järjestetty 10.12.2019, 22.6.2021, 23.5.2022, 18.11.2022 ja 30.5.2023. Viimeisimmässä kuulemisessa nousi esiin mm. oikeuslaitoksen riippumattomuus, EU:n tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpano, sananvapaus ja opettajien oikeudet, median vapaus ja median moninaisuus, korruption torjunta ja eturistiriidat, vähemmistöjen (erityisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen ja maahanmuuttajien) oikeudet sekä poikkeustila ja lainvalmistelun avoimuus.

Vuoden 2023 komission oikeusvaltiokertomuksessa todetaan Unkarin edistäneen oikeuslaitoksen itsenäisyyttä edistäviä toimia vuoden 2022 oikeusvaltiokertomuksen yhteydessä annettujen suositusten ja eurooppalaisen talouspoliittisen ohjausjakson suositusten pohjalta sekä osana Unkarin kansallisen elpymissuunnitelman toimia. Korkean tason korruption puuttuminen on edelleen vakava huolenaihe. Median vapauden ja median moninaisuuden osalta ei ole nähty myönteistä kehitystä. Hätätilojen pitkittyneen käytön katsotaan heikentävän oikeusvarmuutta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Unionin perustana olevista arvoista määrätään SEU 2 artiklassa.

SEU 7 artiklan mukainen mekanismi jakaantuu kahteen vaiheeseen, SEU 7 artiklan 1 kohdan mukaiseen ensimmäiseen vaiheeseen (ennaltaehkäisevä vaihe) ja SEU 7 artiklan 2 kohdan mukaiseen toiseen vaiheeseen (sanktiomahdollisuus).

SEU 7 artiklan 1 kohdan mukaan neuvosto voi jäsenvaltioiden yhden kolmasosan, Euroopan parlamentin tai Euroopan komission perustellusta ehdotuksesta Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan todeta jäsentensä neljän viidesosan enemmistöllä, että on olemassa selvä vaara, että jokin jäsenvaltio loukkaa vakavasti SEU 2 artiklassa tarkoitettuja arvoja. Ennen tämän toteamista neuvosto kuulee kyseistä jäsenvaltiota ja voi, tehden ratkaisunsa samaa menettelyä noudattaen, antaa sille suosituksia.

SEU 7 artiklan 2 kohdan mukaan Eurooppa-neuvosto voi yksimielisesti todeta, että jokin jäsenvaltio loukkaa vakavasti ja jatkuvasti näitä arvoja. Tämän jälkeen neuvosto voi määräenemmistöllä päättää sanktioista. Asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet, mukaan lukien äänioikeus neuvostossa, voidaan pidättää väliaikaisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti on käsitellyt Unkarin oikeusvaltiotilannetta mm. seuraavasti: Euroopan parlamentin päätöslauselmat 2015/2700(RSP), 2017/2656(RSP), 2017/2131(INL), 2020/2513(RSP) ja mietintö 2018/0902R(NLE) ja tähän liittyvä päätöslauselma C9 0000/2022, sekä päätöslauselma 2024/2683(RSP).

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 19.6.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 19.6.2024

E 80/2018 vp

Mm. EU/785/2022-VNK-1 (osana neuvostopakettia EU/164/2022-VNK-23), VNEUS2022-00459 (osana neuvostopakettia EUN 56/2022 vp), VNEUS2020-00880 (osana neuvostopakettia EUN 106/2020 vp).

Ks. myös valtioneuvoston selvitykset: Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta (VNS 7/2020 vp), Euroopan komission tiedonanto: Oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen lujittaminen unionissa – tilannekatsaus ja mahdolliset jatkotoimet (E 17/2019 vp jatkokirjeineen), Oikeusvaltioperiaatteen toteutumisen vahvistamisesta EU:ssa (E 66/2013 vp jatkokirjeineen), Oikeusvaltiotilanne Unkarissa (E 80/2018 vp) sekä komission ehdotus neuvoston täytäntöönpanopäätökseksi unionin talousarvion suojaamiseksi Unkarissa tapahuneiden oikeusvaltion periaatteiden rikkomusten vuoksi (E 117/2022 vp).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Oikeusvaltioperiaate ja perusoikeuksien kunnioittaminen ovat perustuslaissa vahvistettuja Suomen valtiosäännön keskeisiä periaatteita, joihin Suomi on sitoutunut myös EU:n jäsenenä sekä osana kansainvälisiä sopimusvelvoitteitaan.

Perusoikeuksista säätäminen kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 1 ja 2 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ei taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

SEU 7 artiklan menettelyä sovellettiin ensi kertaa joulukuussa 2017, kun komissio teki perustellun ehdotuksen neuvoston päätökseksi SEU 7 artiklan 1 kohdan soveltamisesta Puolan oikeusvaltiotilanteeseen. Pääministeri Tuskin johtaman hallituksen aloitettua toimessaan joulukuussa 2023 Puola on muuttanut suhtautumistaan EU-tasolta esitettyihin oikeusvaltiohuoliin. Komissio ilmoitti 6.5.2024 katsovansa Puolan oikeusvaltiotilanteen parantuneen siinä määrin, ettei SEU 7 artiklan 1 kohdan mukaista selvää vaaraa oikeusperiaatteen vakavalle loukkaukselle enää ole, ja ilmoitti neuvostolle ja Euroopan parlamentille aikeistaan peruuttaa Puolaa koskeva perusteltu ehdotus. SEU 7 artiklan mukainen menettely päättyi 29.5.2024, kun komissio peruutti Puolaa koskevan perustellun ehdotuksen sen jälkeen, kun asiasta oli keskusteltu yleisten asioiden neuvostossa 21.5.2024. (ks. tarkemmin E 7/2018 vp ja jatkokirje EJ 7/2024).

Unkari nosti lokakuussa 2018 EU:n tuomioistuimessa kanteen Euroopan parlamenttia vastaan tässä perusmuistiossa käsitellyn parlamentin 12.9.2018 hyväksymän perustellun ehdotuksen kumoamiseksi menettelyllisin perustein (asia C-650/18). EU:n tuomioistuin hylkäsi Unkarin kanteen tuomiollaan 3.6.2021. EU:n tuomioistuin katsoi, että Euroopan parlamentti jätti perustellusti ottamatta huomioon äänestämästä pidätykset laskiessaan annettuja ääniä kyseistä päätöslauselmaa annettaessa.

Useat Euroopan ja kansainvälisen tason toimijat, kuten Venetsian komissio ja Euroopan

neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu, ovat ilmaisseet huolensa Unkarin oikeusvaltiotilanteesta.

Komissio on myös käynnistänyt Unkaria vastaan useita rikkomusmenettelyjä, joilla on liittymä unionin arvojen kunnioittamiseen. Komissio teki 15.7.2022 päätöksen nostaa Unkaria vastaan jäsenyysvelvollisuuksien rikkomista koskevan kanteen EU-tuomioistuimessa. Kanne liittyy Unkarissa 2021 hyväksytyyn lainsäädäntöön, jonka pohjalta on mahdollista syrjiä seksuaalivähemmistöjen edustajia. Lainsäädännöllä kielletään mm. homoseksuaalisen materiaalin esittäminen alle 18-vuotiaille ja käytännössä sillä kielletään esimerkiksi homoseksuaalisuudesta ja sukupuolen korjaamisesta kertominen kouluissa. Komission mukaan lailla rikotaan sisämarkkinasääntelyä (esim. audiovisuaalisen median direktiivi, sähköisen kaupan direktiivi) ja myös yksilöiden perusoikeuksia ja EU:n arvoja. Komissio kanne julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 13.3.2023 asianumerolla C-769/22. Suomi osallistuu väliintulijana kanneasian käsittelyyn tukien kantajana olevaa komissiota

Asetus yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi (2020/2092) tuli voimaan vuoden 2021 alussa. Asetuksella luodaan ehdollisuutta oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen ja unionin varojen vastaanottamisen välille (ks. tarkemmin U 40/2018 vp jatkokirjeineen). Puola ja Unkari nostivat maaliskuussa 2021 asetusta koskevat kumoamiskanteet EU:n tuomioistuimessa (C-156/21 ja C-157/21). Suomi oli asioissa väliintulijana tukien asetuksen pysymistä voimassa ja kanteiden hylkäämistä. EU:n tuomioistuin hylkäsi maiden kumoamiskanteet helmikuussa 2022. Tuomioistuimen mukaan ehdollisuusasetuksella on asianmukainen oikeusperusta ja se on linjassa mm. SEU 7 artiklan mukaisen menettelyn kanssa.

Komissio käynnisti virallisesti ehdollisuusasetuksen mukaisen menettelyn Unkarin osalta huhtikuussa 2022. Menettelyn myötä komissio päätyi antamaan neuvostolle täytäntöönpanopäätösehdotuksen unionin budjetin suojaamiseksi Unkarissa havaittujen oikeusvaltioperiaatteen rikkomusten vuoksi 18.9.2022 (kts. E 117/2022 vp). Neuvosto hyväksyi 15.12.2022 neuvoston täytäntöönpanopäätöksen, jolla jäädettiin Unkarin koheesi-osaannosta 6,3 miljardia euroa. Ehdollisuusasetuksen mukaisesti komission tulee raportoida Unkarin edistymisestä korjaavien toimenpiteiden edistämiseksi vuoden kuluttua täytäntöönpanopäätöksen antamisesta. Komissio esitti arvionsa Unkarin toimien edistymisestä 13.12.2023. Komissio ei esittänyt muutoksia vuonna 2022 annetun neuvoston täytäntöönpanopäätöksen mukaisiin toimiin, sillä sen mukaan Unkari ei ollut edennyt riittävästi siltä edellytetyissä korjaavissa toimenpiteissä.

Unkarin oikeusvaltiotilanne on myös heijastunut sen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelman käsittelyyn. Unkarin elpymisrahoituksen kokonaismäärä on 10,4 mrd. euroa, josta avustuksia on 6,5 mrd. euroa ja lainoja 3,9 mrd. euroa. Neuvosto hyväksyi Unkarin elpymissuunnitelman 15.12.2022 ja sitä päivitettiin REPowerEU-luvulla loppuvuodesta 2023. RepowerEU:n osalta Unkarille on tähän mennessä maksettu 920 miljoonaa ennakkorahoitusta, mutta varsinaisten maksatusten ehtona on Unkarille asetettujen 27 välitavoitteen täyttäminen ennen ensimmäistä maksupyyntöä. Välitavoitteisiin sisältyy oikeusvaltiouudistuksia edistäviä tavoitteita, ml. ehdollisuusasetusmenettelyn yhteydessä edistettyjen korjaavien toimenpiteiden tehokas täytäntöönpano. Unkari ei ole esittänyt maksupyyntöä elpymisrahoista.

Unkarin parlamentti hyväksyi 3.5.2023 oikeuslaitoksen uudistuksia koskevan lainsäädäntöpaketin, jolla mm. vahvistetaan valtakunnallista tuomarineuvostoa, poistetaan viranomaisten mahdollisuus tehdä valitus perustuslakituomioistuimeen ja tehdään muutoksia oikeuslaitoksen nimityskäytäntöihin. Laki tuli voimaan 1.6.2023 ja Unkarin hallitus katsoo sen myötä täyttäneensä nk. rahoituksen horisontaalasetuksen (CPR-asetus) mukaisten horisontaalisten edellytysten vaatimukset oikeuslaitoksen riippumattomuuden osalta sekä oikeuslaitosta koskevat välitavoitteet elpymissuunnitelman osalta. Komissio vapautti

13.12.2023 Unkarille 10,2 miljardia euroa CPR-asetuksen nojalla jäädytetystä koheesiorahoituksesta.

Komissio antoi 30.9.2020 ensimmäisen vuosittaisen oikeusvaltiokertomuksen, jossa esitetään yhteenveto jäsenvaltioiden oikeusvaltiotilanteesta ja EU:n tasolla tapahtuneesta merkittävästä kehityksestä sekä 27 maakohtaisessa luvussa arviointi kustakin jäsenvaltiosta.

Komissio antoi 5.7.2023 järjestyksessään neljännen oikeusvaltiokertomuksen, jossa esitetään ensimmäistä kertaa arviot jäsenvaltioille edellisessä kertomuksessa osoitetuista suosituksista. Oikeusvaltiokertomuksen yleisestä osasta käytiin keskustelu syyskuun yleisten asioiden neuvostossa 19.9.2023. Maakohtaisia dialogeja on jatkettu yleisten asioiden neuvostossa 24.10.2023 (Tanska, Saksa, Irlanti, Viro ja Kreikka), 29.01.2024 (Espanja, Ranska, Kroatia ja Italia) ja 21.5.2024 (Kypros, Latvia, Liettua ja Luxemburg).

Espanjan puheenjohtajuuskaudella (syksy 2023) toteutettiin neuvoston oikeusvaltiovuoropuhelun arviointi Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella (syksy 2019) annetuissa puheenjohtajan päätelmissä ehdotetulla tavalla. Vuoropuhelun arvioinnista hyväksyttiin joulukuussa 2023 puheenjohtajan päätelmät 25 jäsenvaltion tukemana (pl. Puola ja Unkari). Puola ilmoitti myöhemmin tukevansa päätelmiä.

Viidennen oikeusvaltiokertomuksen valmistelu on loppusuoralla. Komissio tulee ensimmäistä kertaa julkaisemaan vuoden 2024 oikeusvaltiokertomuksen yhteydessä myös oikeusvaltioraportit Albaniasta, Pohjois-Makedoniasta, Montenegrosta ja Serbiasta.

Asiakirjat

Euroopan parlamentin päätöslauselma 12.9.2018 ehdotuksesta, jolla neuvostoa pyydetään toteamaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan nojalla, onko olemassa selvä vaara, että Unkari loukkaa vakavasti unionin perustana olevia arvoja [2017/2131(INL)]. Euroopan parlamentin mietintö 15.9.2022, [2018/0902R(NLE)], joka on jatkoa Euroopan parlamentin mietinnölle vuodelta 2018, ja 24.4.2024 päätöslauselma [2024/2683(RSP)].

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Hanna Oraheimo/VNEUS, 0295 161 096

VAHVA-tunnus

EU/785/2022

Liitteet

Napsauta tähän ja kirjoita liitteet